

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

М.З.Н.

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

Мала академія наук
України під егідою
ЮНЕСКО

Національний
технічний університет
ДНІПРОВСЬКА
ПОЛІТЕХНІКА
1899

Міністерство освіти і науки України
Національна академія наук України
Національний центр «Мала академія наук України»
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
Київський національний університет
будівництва і архітектури
Національний університет «Запорізька політехніка»
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»
Національний університет «Львівська політехніка»

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

ХVІІІ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«АКАДЕМІЧНА Й УНІВЕРСИТЕТСЬКА
НАУКА: РЕЗУЛЬТАТИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ»

09 – 12 грудня 2025 року
Полтава

Дистанційне аудитування, краудсорсинг і відкриті дані відкривають нові можливості для інклюзивних і масштабованих досліджень, але водночас ставлять етичні та методологічні виклики. Методологічна адаптація створює умови для більш стійких систем управління міськими просторами, що здатні швидко реагувати на кризи. Сучасні виклики не лише змінюють публічні простори, а й формують нову парадигму досліджень — гнучку, інноваційну та адаптивну, що інтегрує технологічні, соціальні та гуманітарні аспекти.

Література:

1. Languillon-Aussel, R. (2021). *Digitalisation of public spaces: The great urban change? Articulo - Journal of Urban Research*, (22).

УДК 7.03-049.34(477):[37.013.43+316.74]

**РОЛЬ НАУКОВО-ОСВІТНИХ ТА КУЛЬТУРНИХ ЗАХОДІВ У ЗБЕРЕЖЕННІ
АРХІТЕКТУРНО-ХУДОЖНЬОЇ СПАДЩИНИ УКРАЇНИ**

Шевченко Л.С., к. арх., доцент

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

Ls.shevchenko@ukr.net

Актуальність. Багата культурно-історична спадщина України, регіональні традиції, місцеве зодчество є вагомим підґрунтям для наукових досліджень. Вивчення та збереження існуючих пам'яток історії, архітектури, культури, археології, відтворення втрачених становлять значний інтерес науковців, фахівців різних сфер діяльності, громадських організацій та пересічних громадян. Це – важливі питання державної політики України, що віддзеркалено в розробленій нормативно-правовій базі щодо обліку та охорони пам'яток культурної спадщини. Наразі, в умовах активної участі України в європейському культурному просторі, інтеграції культур різних народів значно зріс інтерес міжнародного суспільства до культурного надбання нашої країни, проявів української ідентичності в різних історико-культурних сферах.

Проблема збереження історико-культурної спадщини України набула неймовірної гостроти по всій території держави у воєнний час. Це спричинило хвилю активних дій серед небайдужих свідомих громадян, науковців, реставраторів, архітекторів, тощо. Громадські ініціативи, культурні фестивалі та інші заходи стали потужними акціями, спрямованими на привернення уваги до об'єктів культурної спадщини, формування свідомості суспільства щодо їх цінності та важливості збереження для майбутніх поколінь.

Метою даного дослідження є висвітлення ролі науково-освітніх та культурних заходів у збереженні архітектурно-художньої спадщини України.

Методика дослідження ґрунтується на історичному, теоретичному, аналітичному, порівняльному та емпіричному методах, які охоплюють дослідження комплексно. Вагомим внеском у цю роботу є участь авторки у формуванні облікової документації на об'єкти культурно-історичної спадщини Полтави і Полтавщини.

Результати дослідження. Ініціативи щодо збереження та захисту об'єктів спадщини мають різний характер. З одного боку, ці процеси відбуваються щоденно в науково-освітньому просторі, з іншого – періодично, в рамках відповідних заходів історичного та культурного спрямувань. Широка географія учасників таких заходів, тематика їхніх доповідей та практичний досвід кожного свідчать про актуальність висвітлених проблем, дієвість міждисциплінарних підходів, ефективність співпраці представників наукових і мистецьких кіл як у наукових пошукових дослідженнях, так і у практичній роботі.

Науково-освітні та культурні заходи забезпечують дослідження об'єктів архітектурно-художньої спадщини, їх документування, сприяють пошуку важливих рішень щодо їх збереження та подальшого функціонування, а також – популяризують їх не лише в

українському, а і у світовому суспільстві. Це є важливим для усвідомлення їх цінності не стільки у колі науковців та фахівців, скільки – у колі владних структур, бізнесу та пересічних громадян.

Метою проведення науково-освітніх заходів є обмін досвідом та кращих практик у впровадженні сучасних інструментів планування та навчання, формуванні свідомості молодого покоління країни, їх професійної освіченості, мотивації до виявлення та збереження об'єктів спадщини, патріотичності у збереженні проявів української ідентичності. У цьому процесі задіяний різний інструментарій – від навчальних процесів в освітніх закладах до наукових і пошукових робіт у наукових установах, музеях, галереях. Зокрема, науково-педагогічний персонал Полтавської політехніки (д. т. н. Філоненко О.І., к. арх. Шевченко Л.С., к. арх. Савченко Т.В.) залучений до виявлення історико-культурних об'єктів та виготовлення відповідної облікової документації для занесення їх до Державного реєстру нерухомих пам'яток України. Підготовлено матеріали по центральному корпусу університету (Інституту шляхетних дівчат), адміністративному будинку та колишньому будинку Земельного банку по проспекту Віталія Грицаєнка, будівлі школи по вул. В'ячеслава Чорновола, Триумфальній арці в смт. Диканька Полтавської області, будівлі Полтавського чотирьохкласного землемірного училища по вул. Державного Прапора.

Культурні публічні заходи часто мають вагомий резонанс у суспільстві, адже вони привертають увагу громадськості до існуючого стану пам'яток, їх актуальних проблем, висвітлюють відношення влади, представників бізнесових кіл, громадськості до самих об'єктів та їх збереження. Ці заходи, як правило, мають потужний розголос у засобах масової інформації, тому так чи інакше вони спонукають до «не замовчування» проблем, а навпаки – об'єднують різні спільноти, верстви населення до їх вирішення. Гарною локацією для проведення таких заходів є самі об'єкти спадщини, як то – Полтавський Петровський кадетський корпус («Кадетаріум», м. Полтава), палац Потоцьких («Діалог культур», м. Івано-Франківськ), барбакан (низка громадських слухань, м. Острог, (ReHERIT, 2020), замок «Паланок» (історичні вистави, м. Мукачєво, (Укрінформ, 2020). Реальний стан об'єктів привертає увагу, об'єднує і підштовхує небайдужих громадян, фахівців, представників влади, волонтерів, меценатів до реальних кроків у бік відстоювання історико-культурних цінностей міст держави.

Отже, у збереженні спадщини України вагому роль відіграють науково-освітні та культурні заходи, локацією яких часто стають самі історико-культурні об'єкти. Ці заходи сприяють пошуку, виявленню, документуванню, дослідженню пам'яток, їх популяризації, іформуванню свідомості суспільства щодо їх цінності для теперішнього та майбутніх поколінь.

Література:

1. ReHERIT. *Як працювати з громадою над розвитком культурної спадщини* (2020, Травень 04). Доступ через: <https://surl.lu/pgptea>.

2. Укрінформ. *У Мукачівському замку туристів навесні чекає нова історична вистава* (2020, Лютий 24). Доступ через: <https://surl.lu/flujrl>